

Ministerie van Financiën

> Retouradres POSTBUS 20201 2500 EE 'S-GRAVENHAGE

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Korte Voorhout 7
2511 CW 'S-GRAVENHAGE
POSTBUS 20201
2500 EE 'S-GRAVENHAGE
www.rijksoverheid.nl/fin

Ons kenmerk
2026-0000272510

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
1. Conceptregeling EMU-norm medeoverheden 2027-2030

Datum 7 juli 2026
Betreft Regeling EMU-norm medeoverheden 2027-2030

Geachte voorzitter,

Op 3 juni jl. heeft het Bestuurlijke Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) plaatsgevonden met de koepelorganisaties van de medeoverheden. Met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (Unie) zijn een tweetal afspraken gemaakt waar ik u graag, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, over informeer. Dit betreft de EMU-norm medeoverheden en een evaluatie over de normeringssystematiek.

Wat betreft de EMU-norm medeoverheden. In Europees verband is afgesproken dat het nationale begrotingstekort niet groter mag zijn dan 3 procent van het bruto binnenlandse product. Dit wordt vertaald naar een gezamenlijke ruimte voor de provincies, gemeenten en waterschappen. De verplichting om deze ruimte vast te stellen komt voort uit de Wet houdbare overheidsfinanciën (HOF). Het is gebruikelijk dat bij een nieuw kabinet de ruimte voor de volledige kabinetsperiode wordt vastgesteld. De wet HOF schrijft vaststelling van deze ruimte middels een bestuurlijk overleg voor.

In het BOFv zijn we een EMU-norm van -0,5% van het bruto binnenlands product (bbp) voor de medeoverheden overeengekomen voor de periode 2027-2030. Bijgevoegd treft u de conceptregeling EMU-norm medeoverheden 2027-2030 aan. Conform artikel 3 van de Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF) hang ik deze bij u voor. De vaststelling van de gelijkwaardige inspanning vindt plaats nadat ten minste vier weken na mededeling zijn verstreken en de Tweede Kamer der Staten-Generaal zich over dit voornemen heeft kunnen uitspreken. In verband met het reces wordt deze voorhangprocedure verlengd, zodat 3/4^e hiervan buiten het reces valt.

Via deze brief geef ik een nadere toelichting op de gemaakte afspraken aangaande de EMU-norm.

De EMU-norm voor 2027 tot en met 2030 is vastgesteld op hetzelfde niveau als voor de periode 2024 tot en met 2026. Het cijfermatige vertrekpunt voor de EMU-norm is het gemiddelde van het geraamde tekort van de medeoverheden, zoals opgenomen in de meest recente CEP-raming van het CPB. Dit gemiddelde van het

geraamde tekort bedraagt $-0,16\%$ van het bbp. Voor de EMU-norm wordt een buffer van $-0,34\%$ van het bbp toegevoegd (totaal $-0,5\%$) zodat bij afwijkingen in de realisatie geen directe overschrijding plaatsvindt.

Ons kenmerk
2026-0000272510

In overleg met de koepelorganisaties van de medeoverheden is een onderverdeling naar overheidslaag vastgesteld. Ook deze onderverdeling is identiek aan die voor de periode 2024 tot en met 2026. Deze onderverdeling is opgenomen in de bijgevoegde conceptregeling en wordt in de septembercirculaire van het gemeentefonds en provinciefonds vertaald naar individuele referentiewaarden per gemeente en provincie. De Unie van Waterschappen zal de vertaling doen naar de individuele referentiewaarden voor de waterschappen en dit naar de waterschappen communiceren.

Ten tweede is overeenstemming bereikt over de evaluatie van de normeringssystematiek. Hierbij is afgesproken om begin 2027 een eerste evaluatie uit te voeren. Hierbij worden zowel overgangsjaar 2024 tot en met het laatste afgeronde jaar (2026) meegenomen. Deze evaluatie in 2027 wordt gevolgd door een evaluatie in 2029, wanneer over een langere periode informatie beschikbaar is. In de evaluatie zal aandacht zijn voor de werking van de normeringssystematiek, ervaringen, cijfermatige analyses van de geraamde CPB-cijfers en gerealiseerde cijfers alsmede wensen voor mogelijke aanpassingen. De uitkomsten van de evaluatie worden besproken in het BOFv en zullen daarna met uw Kamer worden gedeeld.

Ik vertrouw erop uw Kamer hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zie de uitkomst van de voorhangprocedure voor de EMU-norm tegemoet. Uiteraard zal ik uw Kamer blijven informeren over relevante ontwikkelingen op het terrein van de EMU-norm en de evaluatie van de normeringssystematiek.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën,

Eelco Eerenberg

Regeling van de staatssecretaris van Financiën [datum] 2026, houdende de vaststelling van de gelijkwaardige inspanning van de decentrale overheden inzake het EMU-saldo

De staatssecretaris van Financiën,

Handelende in overeenstemming met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Infrastructuur en Waterstaat;

Gelet op artikel 3 van de Wet houdbare overheidsfinanciën;

Besluit:

Artikel 1 Begrippen

De definities van artikel 1 van de Wet houdbare overheidsfinanciën zijn van overeenkomstige toepassing op deze regeling.

Artikel 2 EMU-norm 2027-2030

Het collectieve aandeel van de decentrale overheden gezamenlijk in het EMU-saldo, bedoeld in artikel 3, tweede lid, van de Wet houdbare overheidsfinanciën, wordt voor de jaren 2027 tot en met 2030 vastgesteld op jaarlijks -0,5 procent van het bruto binnenlands product.

Artikel 3 Onderverdeling naar overheidslaag

Het collectieve aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo, bedoeld in artikel 2, wordt uitgesplitst naar:

- a. een aandeel voor de provincies gezamenlijk dat voor 2027 tot en met 2030 wordt vastgesteld op jaarlijks -0,10 procent van het bruto binnenlands product;
- b. een aandeel voor de gemeenten gezamenlijk dat voor 2027 tot en met 2030 wordt vastgesteld op jaarlijks -0,34 procent van het bruto binnenlands product;
- c. een aandeel voor de waterschappen gezamenlijk dat voor 2027 tot en met 2030 wordt vastgesteld op jaarlijks -0,06 procent van het bruto binnenlands product.

Artikel 4 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2027.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De staatssecretaris van Financiën,

Eelco Eerenberg

Toelichting

Deze regeling bepaalt op basis van de Wet houdbare overheidsfinanciën welke gelijkwaardige inspanning de decentrale overheden leveren ten aanzien van het huidige EMU-tekort. De inspanning wordt per bestuurslaag uitgesplitst.

In het bestuurlijk overleg van 3 juni 2026 is overeenstemming bereikt tussen het Rijk en de koepelorganisaties van de decentrale overheden VNG, IPO en de Unie over het gezamenlijke aandeel van de decentrale overheden in het EMU-tekort. Ik stel na overleg met de koepelorganisaties van de decentrale overheden VNG, IPO en de Unie voor de EMU-tekort norm voor 2027 tot en met 2030 vast te stellen op hetzelfde niveau als voor de periode 2024 tot en met 2026, namelijk -0,5 procent van het bruto binnenlands product per jaar.

Gelet op artikel 3, vijfde lid, van de Wet houdbare overheidsfinanciën is een concept van de onderhavige regeling voorgelegd aan de Staten-Generaal.

De staatssecretaris van Financiën,

Eelco Eerenberg

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën

de minister van Financiën

5/7

DG Rijksbegroting
Begrotingszaken

Datum
29 juni 2026

Notanummer
2026-0000272589

Bijlagen
1. Kamerbrief Eerste Kamer
2. Kamerbrief Tweede Kamer
3. Conceptregeling EMU-r

nota

EMU-norm en evaluatie normeringssystematiek

Aanleiding

Op 3 juni 2026 heeft het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) plaatsgevonden met de koepelorganisaties van de medeoverheden (VNG, IPO en Unie). Tijdens dit overleg zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de EMU-norm voor de medeoverheden voor de kabinetsperiode 2027-2030 en over de evaluatie van de normeringssystematiek.

Beslispunten

- Bent u (beiden) akkoord met de conceptregeling EMU-norm en de aanbestedingsbrieven? Zo ja, wilt u (staatssecretaris van Financiën), beide Kamerbrieven en de conceptregeling ondertekenen? De Kamerbrief wordt mede namens MBZK gestuurd.
- Verleent u (beiden) ons mandaat om eventuele kleinere tekstuele punten aan te passen in de brief? De brief wordt parallel voorgelegd aan MBZK.
- Graag uw akkoord (beiden) voor het openbaar maken van de nu voorliggende nota conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.

Kernpunten

- De Kamerbrief is om beide kamers te informeren over de gemaakte afspraken tijdens het BOFv van 3 juni jongstleden. Hier is ingestemd met de nieuwe EMU-saldonorm voor medeoverheden en met de evaluatie van de normeringssystematiek.
- Voorgesteld wordt om de gezamenlijke EMU-norm voor medeoverheden voor de periode 2027-2030 vast te stellen op -0,5% van het bruto binnenlands product (bbp) per jaar. Dit percentage is een voortzetting van het niveau uit de periode 2024-2026. Deze norm heeft nooit tot problemen geleid.
- Wij hebben de concept Kamerbrief gedeeld met de VNG, het IPO en de Unie, en zij kunnen zich vinden in de gemaakte afspraken en formuleringen.

Toelichting

Tijdens het BOFv is ingestemd met twee zaken:

EMU-saldonorm

- In Europees verband is afgesproken dat het nationale begrotingstekort niet groter mag zijn dan 3 procent van het bruto binnenlandse product. Dit is in de wet Houdbare overheidsfinanciën (wet HOF) vertaald naar een norm voor de gezamenlijke provincies, gemeenten en waterschappen. De wet HOF

schrijft vaststelling van deze norm middels een bestuurlijk overleg voor. Volgens Artikel 3 Wet HOF dient de conceptregeling via een voorhangprocedure van ten minste vier weken te worden voorgelegd aan de Staten-Generaal. In verband met het reces wordt deze voorhangprocedure verlengd, zodat 3/4^e hiervan buiten het reces valt.

- De gezamenlijke EMU-norm voor medeoverheden voor de periode 2027–2030 is vastgesteld op –0,5% van het bruto binnenlands product (bbp) per jaar. Dit percentage is een voortzetting van het niveau uit de periode 2024–2026. Deze norm heeft nooit tot problemen geleid.
- Het vertrekpunt is het gemiddelde geraamde tekort uit de CEP-raming van het CPB (–0,16% bbp), aangevuld met een buffer van –0,34% bbp. De onderverdeling is gelijk aan de huidige periode.

Evaluatie normeringssystematiek

- Er is ingestemd met een eerste evaluatie van de normeringssystematiek begin 2027 (over de jaren 2024–2026). Dit wordt in 2029 gevolgd door een tweede evaluatie om trends over een langere periode te analyseren. De focus ligt hierbij op de werking, cijfermatige analyses en eventuele aanpassingswensen. De uitkomsten worden eerst in het BOFv besproken en vervolgens gedeeld met de Kamer.
- In de beantwoording van de schriftelijke vragen van lid van de fractie OPNL, Van der Goot, is toegezegd de Kamers te informeren over de vormgeving van de evaluatie.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.